

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÈQUE

OTEVŘENÝ DOPIS VE VĚCI OCHRANY HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY

Vážený pan
MUDr. Zdeněk H Ř I B
primátor Hlavního města Prahy
Mariánské nám. 2/2, 110 00 Josefov

Na vědomí
PhDr. Lubomír ZAORÁLEK, ministr kultury ČR
Ing. arch. Naděžda GORYCZKOVÁ, generální ředitelka Národního památkového ústavu
JUDr. Jiří POSPÍŠIL, předseda Pražské krajské organizace TOP09

V Praze dne 11. května 2020

Vážený pane primátore,

dovolte nám, abychom se na Vás obrátili s důrazným apelem na zachování hodnot historického centra Prahy; památkového souboru, zapsaného na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Oceňujeme, že Rada Hlavního města Prahy pod Vaším vedením deklarovala lepší přístup k památkám, než tomu bylo v minulém volebním období. S obavou však sledujeme pokračující faktické ignorování většiny doporučení závěrů Společné reaktivní monitorovací mise Centra světového dědictví UNESCO a rady ICOMOS historického centra Prahy z 25.–29. března 2019, odpovědnými institucemi Hlavního města Prahy.

Již po zveřejnění pro Prahu nepříznivé zprávy ze Společné monitorovací mise UNESCO/ICOMOS v minulém roce, jsme zaznamenali snahy o bagatelizování jejích závěrů a doporučení, a to zejména ze strany Vašeho prvního náměstka doc. Ing. arch. Petra Hlaváčka a ředitele Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy Mgr. Ondřeje Boháče. Znevažující výroky o tom, že UNESCO by se místo „řešení budov“ mělo zajímat o pandy a trdelníky v ulicích, jsou naprosto nepřístojné zastávaným funkcím ve vedení a institutu hlavního města. Bohužel, ujištění, že ochranu památek zajišťuje v Praze Národní památkový ústav i pražský Odbor památkové péče a obě instituce v tomto ohledu odvádí skvělou práci, se v případě druhé z nich nenaplnují. Odbor památkové péče magistrátu zcela selhává preferováním komerčních záměrů v památkové rezervaci a jejím ochranném pásmu. Je skandální, že výkonný orgán nerespektuje odborná vyjádření NPÚ a povoluje záměry, které tato odborná instituce považuje za vyloučené.

Další věcí, která nás znepokojuje, je Zpráva o stavu péče o historické centrum Prahy, která byla jako odpověď na Zprávu ze Společné monitorovací mise UNESCO/ICOMOS z roku 2019 Radou hlavního města Prahy schválena dne 24.2. 2020. Tento materiál byl sice připraven IPR a OPP MHMP, ale do Paříže odešel podepsán Vaším jménem.

Vzhledem k deklarovanému záměru vedení města na setrvání Prahy v Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO tak, aby se odvrátila hrozba zápisu na seznam památek v ohrožení, jsme předpokládali, že budou uvedena zcela jasná a konkrétní řešení všech identifikovaných problémů.

Očekáváme jasné vyjádření, jak odpovědné instituce Hlavního města Prahy zajistí: aby nebyl v navržené podobě realizovaný projekt Rezidence park Kavčí hory, jak bude postupováno při vyvlastnění nádraží Vyšehrad a jak budou konkrétně řešeny další sporné body zmiňované ve zprávě mise, které ohrožují historické jádro hlavního města. Pro připomenutí si je dovolujeme přiložit alespoň ve stručné podobě k tomuto dopisu.

Místo regulérních informací o postupech ve věci nápravy, jsme se od odpovědných institucí Hlavního města Prahy dozvěděli pouze to, že do dnešních dnů vlastně nikdo netušil, kde UNESCO připouští výstavbu výškových budov. Zda na území celé Pankráce, nebo jenom v tom takzvaném Pentagonu, a také jak mohou být vysoké. K plánování rozvoje metropole a ochraně jeho historického jádra skutečně nelze přistupovat stylem dobrého vojáka Švejka. Tyto regule byly samozřejmě ze strany UNESCO požadovány a definovány už v minulosti, jak ostatně konstatoval již v roce 2014 (!) Odbor památkové péče magistrátu ve své Zprávě o stavu péče o historické centrum Prahy, kde se také zavázal k tomu, že budou uplatňovány v rámci projednávání stavebních záměrů dotčenými orgány hl. města Prahy (což nebylo splněno). Jejich zapracování do regulí a plánů rozvoje Prahy, je pak úkolem odpovědných náměstků a institucí Hlavního města Prahy.

Vážený pane primátore,
takto liknavý přístup při ochraně historického centra Prahy, nelze dále akceptovat. V této souvislosti si dovolujeme připomenout, že ve Zprávě o stavu péče o historické centrum Prahy, zpracované Institutem plánování a rozvoje, Odborem památkové péče MHMP a schválené Radou hlavního města Prahy dne 24. 2. 2020 se sice uvádí, že bylo vydáno souhlasné závazné stanovisko OPP MHMP k novostavbě spol. PENTA v areálu Masarykova nádraží, ale není tam uvedeno, že se tak stalo v příkrém rozporu s odborným vyjádřením Národního památkového ústavu.

Absentuje reakce na doporučení Společné monitorovací mise UNESCO/ICOMOS z roku 2019, která k první fázi výstavby (dva bloky (7/8 podlaží), vymezející jižní stranu ulice Na Florenci) uvádí: „je třeba pečlivě zvážit výšku a ukončení jejího západního akcentu“ a dále: „Upozorňujeme však, že první fáze je obecně v souladu s výškovým limitem navrženým v návrhu Metropolitního plánu (8 podlaží), který Ministerstvo kultury ve svých připomínkách k plánu považovalo za neodůvodněné v rámci památky světového dědictví“. Ve stanovisku Ministerstva kultury k návrhu Územního plánu hl. m. Prahy (Metropolitního plánu) č.j.: MK 47762/2018 OPP, ze dne 16. 7. 2018 se přitom uvádí: „Ministerstvo kultury nesouhlasí s návrhem výškové regulace transformačních ploch 411/064/2161, 411/064/2381 (Masarykovo nádraží) a požaduje snížení navrhované výšky zástavby na max. 6 RNP.

Tím se dostáváme k bezprostřednímu impulsu, který nás vedl k napsání tohoto dopisu. Dne 17.4. 2020 bylo Stavebním úřadem Městské části Praha 1 vydáno pod Č.j.:UMCP1 147834/2020 Územní rozhodnutí k výše uvedené první etapě zástavby Masarykova nádraží.

Návrh umístění této stavby Vědecká rada generální ředitelky Národního památkového ústavu, poradní orgán, koncentrující kapacity v oboru architektury a památkové péče z České republiky, odmítla dvakrát jako nepřijatelný. Stejně tak nepřijatelnost návrhu konstatovalo odborné vyjádření NPÚ.

Rozhodnutí, které podle našeho názoru nebylo vydáno v souladu se Zásadami územního rozvoje, právními předpisy, normami a vyhláškami, provází značně nestandardní okolnosti. Bylo vydáno na základě kladného vyjádření hl. města Prahy zastoupeného Institutem plánování a rozvoje, souhlasného závazného stanoviska odboru územního rozvoje MHMP, souhlasného závazného stanoviska odboru památkové péče MHMP a dalších vyjádření ze strany magistrátu. Hlavní město tomuto rozhodnutí navíc v minulosti „umetlo“ cestu tím, že developerovi napomohlo k obejití podmínek stanovených platným územním plánem (umožnilo mu do výpočtu koeficientů zastavěnosti započítat pozemky ve vlastnictví města), tak aby ve svém komerčním projektu dosáhl zvětšení rozlohy hrubých podlažních ploch. To vše za okolnosti, kdy stavba nebyla z oněch 7/8 podlaží snížena, jak bylo požadováno odborníky, ale naopak má mít 9 pater.

Toto selhání na poli ochrany kulturního a architektonického dědictví české metropole bylo završeno usnesením rady hl. města Prahy ze dne 4. května 2020. Rada schválila memorandum s developerem, kterým město zavazuje neodvolat se proti vydanému územnímu rozhodnutí, které vzbuzuje tolik pochybností, za příslib vybudovat v dalších etapách výstavby Masarykova nádraží určité procento rezidenčního bydlení. Ačkoliv v tomto dokumentu developer konstatuje, že je lokalita k obytným účelům nevhodná, kvůli závazným hygienickým a dalším předpisům. To vyvolává reálné obavy o vymahatelnost tohoto příslibu. Co naopak v memorandu zcela absentuje, je závazek developera respektovat doporučení společné monitorovací mise UNESCO/ICOMOS z roku 2019, která se tomuto území velmi podrobně věnovala a jasně formulovala, jak je třeba postupovat, aby při plánované výstavbě nebyla poškozena památka světového dědictví.

Skutečnosti, které nás krajně znepokojují, spadají převážně do kompetence Vašeho prvního náměstka doc. Ing. arch. Petra Hlaváčka. Předchozí pokusy o standardní řešení ze strany odborné veřejnosti se nepromítají do skutků jeho i pod něj spadajících organizačních složek či institucí města, a jsou natolik závažné, že jsme nuceni na ně upozornit nejen Vás.

Vážený pane primátore,

UNESCO nám svými zprávami signalizuje, že některé věci děláme špatně – má mezinárodní nadhled a zkušenosti, je proto vhodné brát tato doporučení vážně. Pochopitelně za předpokladu, že je deklarovaný lepší přístup k památkám myšlen vážně. Dovolujeme si připomenout i mezinárodní závazky, ve kterých se Praha přihlásila k ochraně svého kulturního dědictví. Ochrana kulturního dědictví je samozřejmě prvořadě v zájmu našich občanů, našeho státu.

Vedení Hlavního města Prahy se musí jednoznačně rozhodnout, zda se vydá cestou moderního města, které chrání své dědictví a rozvíjí se trvale udržitelným způsobem, nebo půjde dosavadní cestou exploatace pod taktovkou developerů.

Věříme v nápravu stavu věcí

S úctou
prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsá
prezident ČNK ICOMOS

